

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon
		K. Konings AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d	4-7-2022	Doorkiesnummer +31 235143032
Commissie RWK		Koen.konings@noord-holland.nl
Datum commissievergadering	13-6-2022	
		24 juni 2022 1 5
Onderwerp: Voordracht Kaderbrief 2023		

Advies commissie RWK:

de Voordracht Kaderbrief 2023 als bespreekstuk door te geleiden naar PS van 4 juli 2022.

Uittreksel van het concept-verslag RWK 13-6-2022:

4.b. Kaderbrief 2023 (A-agenda RWK 13-6-2022)

In de financiële verordening is opgenomen dat het college van Gedeputeerde Staten voor het zomerreces aan Provinciale Staten de kaderbrief ter vaststelling toezendt. Deze kaderbrief vormt de start van de begrotingscyclus 2023 en bevat de kaders voor de begroting 2023 en de meerjarenraming. De kaderbrief is in elke commissie geagendeerd zodat de inhoudelijke discussie over verschillende beleidsterreinen in de betreffende commissies kan worden gevoerd. U kunt in uw bijdrage dus ingaan op de thema's in de kaderbrief behorende bij deze commissie RWK.

Mw. **Van Andel** (CDA) zegt dat er in de kadernota veel continuïteit van goed beleid staat inzake duurzame energie. Zij vraagt of er niet wat meer moet met duurzame energie en andere vormen van energie gezien de actuele situatie met Rusland en de Oekraïne. Komt er nog meer of iets anders richting de begroting? De fractie heeft een voorstel voor de commissie om te kijken naar de mogelijkheden van buurtbatterijen. Dit is een centrale batterij in een wijk waarmee zelf opgewekte energie kan worden opgeslagen en op een later moment worden gebruikt. Dit ontlast het energienet en het lijkt een hoopvolle oplossing te zijn voor particulieren. De fractie ziet graag een onderzoek naar dit initiatief.

Mw. **Van Soest** (50Plus/PvdO) geeft aan dat de inflatie veel onzekerheid geeft. Het is belangrijk dat PS goed de vinger aan de pols houdt. Er is veel aandacht voor de minima. De laag net boven de minima, de werkende armen, lopen veel steunmaatregelen mis. De fractie vraagt extra aandacht voor deze groep.

Mw. **De Vries** (PvdA) geeft aan dat haar fractie zich zorgen maakt over de steeds groter wordende groep die moeite heeft om de rekeningen te kunnen betalen. Individuen en ook kleine maatschappelijke organisaties dreigen in de knel te raken. Er ontstaat een steeds groter wordende maatschappelijke ongelijkheid. De

kaderbrief is erg economisch ingestoken. De fractie zou het goed vinden als ook het sociaal-maatschappelijke aspect wordt meegenomen.

Dhr. **Mulder** (D66) geeft aan dat in de brief met overwegingen van GS leuke plannen stonden vermeld zoals het idee om meer geld te geven aan het knooppunt Alkmaar-Noord en om meer geld vrij te maken voor cofinanciering van projecten om de arbeidsmarkt hier te versterken. Spreker vraagt om meer informatie over de planning en de overwegingen van de gedeputeerde voor de financiering van het Masterplan Wonen.

Dhr. **Zoon** (PvdD) geeft aan dat zijn fractie graag aanwezig is bij het werkbezoek dat is georganiseerd door de CU. Vanmiddag is in de vergadering een aantal voorstellen gedaan door zijn fractie die ook een klimaat- en ruimtelijk aspect hebben. Een ervan heeft ook een ruimtelijk effect namelijk de schuilgelegenheden. De gedeputeerde heeft een toezegging gedaan om te kijken of het een onderdeel van de website Groen Kapital kan zijn. Er zijn regels hierover die echter niet voldoende leven. Dit is een gemiste kans die verrommeling tot gevolg kan hebben. De fractie roept de commissie op om het ruimtelijk aspect van het voorstel te ondersteunen.

Dhr. **Van Gilze** (VVD) noemt de netcongestie dat door de gedeputeerde in de kaderbrief als groot probleem wordt benoemd. Zijn fractie heeft regelmatig aangegeven tijdens besprekingen bang te zijn dat Noord-Holland op slot gaat. Ook nu weer is te lezen dat het stroomnetwerk overbelast is. In het westelijk havengebied is inmiddels een lijst met 20 bedrijven die vergeefs om een aansluiting hebben gevraagd en op andere locaties is de wachttijd inmiddels opgelopen tot 5 jaar. Het gaat om nieuwbouwprojecten maar ook om verduurzamingsmaatregelen. Eén bedrijf wijkt uit naar de Eemshaven en vertrekt uit Amsterdam. De taskforce binnen de provincie zou met een prioriteitenlijst komen. In Friesland heeft men duidelijk gezegd dat stroomverbruikers voorrang krijgen op producenten van zonnestroom. Men heeft een duidelijk en logisch afwegingskader opgesteld. Is wat in de taskforce in Noord-Holland gebeurt hiermee in lijn?

Dhr. **Zoon** (PvdD) wijst op de plannen voor energieterreinen waar toch geen stroomaansluiting voor beschikbaar is. Is het niet beter om deze initiatieven voorlopig een halt toe te roepen, in te zetten op duurzaamheid en daarmee het stroomnet dat we hebben optimaal te benutten?

Dhr. **Van Gilze** (VVD) antwoordt dat dit juist is waar hij voor waarschuwt: het op slot gaan van Noord-Holland. Dit moet juist niet gebeuren. Zijn fractie wil investeren in het netwerk en in nieuwe aansluitingen die meteen geschikt zijn voor het terugleveren. Als er nu puur op terugleveren wordt geconcentreerd dan zet je de hele provincie op slot.

Er kan een prioritering worden aangebracht op het gebied van netuitbreidingen en verzwaringen. Het probleem is dat je op individueel niveau de wettelijke volgorde van aanmelding moet aanhouden. De voorzieningen in de wijken zoals supermarkten en scholen komen dan achteraan. Wat kan de gedeputeerde in Den Haag doen om ervoor te zorgen dat de provincie dit kan oplossen?

Statenlid **Van Wijnen** (GL) vraagt spreker wat voor oplossing hij zou zien. Er ontstaat een verdringing. Moeten bedrijven voorgaan op scholen of andersom? Moeten we voor bepaalde industrie kiezen of er gewoon voor zorgen dat er voor iedereen stroom is?

Dhr. **Van Gilze** (VVD) antwoordt dat zijn fractie er al jaren op aandringt dat er wat gebeurt. Het netwerk moet z.s.m. moeten worden verzaamd omdat er een schaarste is. Er moeten keuzes worden gemaakt. Daarom verwacht spreker een heldere prioritering vanuit de taskforce en de discussie met elkaar wordt aangegaan wat er voor gaat. Hij kan niet op individueel niveau aangeven wat er voor gaat. Wel heeft hij in grote lijnen geschetst waar zijn fractie dit ziet.

Over het Masterplan Wonen is financieel nog niets opgenomen. De fractie is benieuwd wat de invloed van de kaderbrief op het Masterplan Wonen en de voortgang is.

Dhr. **Klein** (CU) wil een vraag stellen over het Huis van Hilde en het erfgoed maar dit valt wellicht onder een

andere commissie.

De **voorzitter** geeft aan dat het Huis van Hilde onder RWK valt maar het erfgoed in het huis onder EFB. Dhr. **Klein** (CU) zal zijn vraag in de commissie EFB stellen.

Statenlid **Van Wijnen** (GL) geeft aan hoe frustrerend het is dat het geld van de provincie maar vooral het geld van de inwoners aan het verdampen is. Haar fractie kijkt met interesse uit naar de verdere uitwerking van het Masterplan Wonen. Een woning voor elke Noord-Hollander zal bijdragen aan de leefbaarheid. Het Masterplan Wonen zal hier een belangrijke impuls aan geven.

Gedeputeerde **Loggen** geeft aan dat de kaderbrief weinig optimistisch is. Om die reden heeft GS ervoor gekozen de lijst met voorstellen die het niet gehaald hebben mee te sturen om aan te geven dat men meer had willen doen zonder de financiële beperkingen waar we nu tegenaan lopen. Er zijn nog veel onzekerheden. Bij de begroting zal er een stabiel beeld zijn. Het is beter om op dat moment keuzes te maken over hoe om te gaan met eventuele overschotten. Op dit moment kan men hier beter terughoudend mee zijn gezien de vele onzekerheden. Door de onzekere tijden is het inderdaad zo dat wat vandaag wordt beslist misschien morgen al achterhaald kan zijn. Niet alleen overheden maar vooral de inwoners hebben het moeilijk. De verleiding is er om te proberen hier wat aan te doen. Het middenbestuur doet echter niet aan inkomenspolitiek en zal het altijd moeten doen d.m.v. flankerend beleid zoals de uitvoering van motie 42. Vanuit die gedachte zal naar deze uitdaging gekeken moeten worden. Met elkaar kan op dat terrein bekeken worden hoe de provincie haar rol kan pakken. Aan het Masterplan Wonen wordt nog gewerkt. Vanwege de omvang ervan is de verwachting dat dit niet in een kaderbrief wordt opgenomen maar hiervoor een eigen financieringssysteem komt. Omdat het om grote bedragen gaat zal bekeken moeten worden of dit in de begroting past of dat er financiering aangetrokken moet worden.

Dhr. **Mulder** (D66) vraagt welke financieringsmogelijkheden kunnen worden overwogen.

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat besloten kan worden om de begroting hierop te prioriteren, om geld te lenen of om de inkomsten te vergroten.

Dhr. **Mulder** (D66) vraagt of in het geval van opcenten verhogen dit niet nu al in de kaderbrief had moeten staan.

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat nog niet duidelijk is hoeveel er nodig is. Het heeft zijn eigen financieringsritme waar bij de begroting een stabiel beeld op is. Op dat moment kan er over de inhoud worden gesproken. Ook wordt een aantal instrumenten nog gefinetuned op financiële en juridische haalbaarheid en de risico's.

Spreker geeft aan dat hij in de veronderstelling was dat in het Coalitieakkoord al voorzieningen waren getroffen inzake dierenwelzijn. In de paragraaf over het schuilstallen staat dat het mogelijk wordt om voor dit soort zaken ruimtelijk iets te kunnen doen. Die ruimtelijke mogelijkheid is er al. Hij durft niet te zeggen of deze voldoende is.

Dhr. **Zoon** (PvdD) antwoordt dat de regels er zijn maar men heeft geen idee hoe die ruimtelijk gebruikt zouden moeten worden. Daarom is in de commissie NLG bepleit om hier verder uitleg aan te geven.

Gedeputeerde Loggen zal het punt meenemen naar de portefeuillehouder dierenwelzijn.

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat wat er op ons afkomt op het gebied van energie een continu proces is. Vorig jaar is een clusterstrategie voor energie vastgesteld. Hier zal deze zomer een actualisatie op worden gemaakt omdat de ontwikkelingen zo snel gaan. Het probleem van de netcongestie heeft topprioriteit omdat het iedere opgave raakt en de energietransitie danig kan frustreren. De doelstellingen lijken nagenoeg

onhaalbaar te zijn geworden door de congestie op landelijk niveau. Daar heeft de provincie ook mee te maken. Spreker staat sympathiek tegenover het voorstel van de buurtbatterijen omdat het een bijdrage kan leveren aan het oplossen van de netcongestie en een lokaal initiatief is. **Spreker zegt toe om een onderzoek te laten doen naar de mogelijkheid van buurtbatterijen.**

Mw. **Van Andel** (CDA) vraagt of de gedeputeerde bij de commissie terugkomt met uitkomsten van het onderzoek.

Gedeputeerde **Stigter** zal eerst het onderzoek laten uitvoeren om na te gaan wat er speelt en wat er nodig is. Daarna komt dit terug in de commissie.

De netcongestie baart GS enorme zorgen. Gedeputeerde had niet verwacht dat het probleem zo snel deze omvang zou krijgen. In de taskforce zijn drie lijnen benoemd die zullen worden opgepakt om het probleem zoveel mogelijk te beheersen: het zo snel mogelijk aanleggen van de infrastructuur, samen met alle verschillende sectoren nagaan hoe het toekomstige energiesysteem eruit ziet en een bijbehorende prioritering voor investeringen opstellen en tenslotte zal er een langere periode van schaarste zal zijn waarin gewerkt moet worden aan oplossingen.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vindt het zuur dat er voor datacenters wel stroom is terwijl een bedrijf dat bijvoorbeeld elektrische auto's wil gaan gebruiken geen stroom krijgt.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat iedere stroomvrager waar "nee" tegen gezegd moet worden zuur is. De provincie kan hier geen keuze in maken, de eerste die zich aanmeldt moet worden bediend. Dit voelt onbevredigend en is onderdeel van de lobby.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) merkt op dat datacenters aangesloten zijn op het hoogspanningsnetwerk en niet op het middenspanningsnetwerk. Dit is een wezenlijk verschil. De infrastructuur zou in 2026 klaar moeten zijn. Zijn er voldoende resources waaronder personeel beschikbaar vanuit Liander om dit te realiseren? Spreker vraagt of

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat datacenters op het hoogspanningsnet zitten maar ook de druk op het hoofdspanningsnet is enorm groot. Het kost Liander veel moeite om ervoor te zorgen dat de infrastructuur in 2026 gereed is met name vanwege de krapte van het technische personeel. Ook andere resources waaronder de beschikbaarheid van koper staan onder druk. Dit gaat knelpunten opleveren en is een aanmoediging om te zoeken naar andere materialen.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt de gedeputeerde om in overleg met Liander alles op alles te zetten om voor voldoende resources te blijven zorgen zodat de projectplanning gehaald kan worden. Is de gedeputeerde bereid om, in samenwerking met Liander, een onderscheid te maken in de terug- en aanlevering van elektriciteit zodat de aanlevering aan bedrijven voorrang krijgt op de teruglevering van duurzame energie. Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat de bereidheid er is om Liander en andere partijen daarbij te helpen. Op het moment dat je opwekking kunt combineren met een netvrager kan de hoge vraag net worden gecompenseerd. Door te zeggen dat de energievragers altijd voor gaat op het aanbod dan wordt het probleem groter. Het gaat erom dat de verbindingen slim worden gelegd. De energievoorziening verduurzaamt en de druk op het net vermindert.

Het derde spoor zijn de slimme energiesystemen die vanuit het bestaande net bekijken hoe er maximaal gebruik kan worden gemaakt van het bestaande net.

Richting het Rijk is er een lobby gaande over twee elementen die van tafel zouden moeten. Als eerste het first come first serve principe dat nu wordt gehanteerd bij nieuwe aansluitingen. Ten tweede het fenomeen dat bedrijven alvast een aansluiting aanvragen voordat deze nodig is. Dit mechanisme belast het net.

Tweede termijn

Statenlid **Van Wijnen** (GL) dankt de gedeputeerden voor de uitvoerige beantwoording van de vragen. Zij geeft aan dat haar fractie het voorstel van het CDA voor de buurtbatterij een sympathiek voorstel vindt. Het is interessant om naar te kijken.

Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt dit voorstel ook en is blij met de toezegging van de gedeputeerde en kijkt uit naar het vervolg.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat zijn fractie de buurtbatterijen niet zal ondersteunen vanwege het feit dat de buurtbatterijen enkel tot meer CO2 uitstoot zullen zorgen en minimaal zullen zorgen voor stabilisering van netwerken. Het is hoogstwaarschijnlijk een kostbare maatregelen die zijn doel niet zal dienen.

Dhr. **Van Gilze** (VVD) geeft aan dat buurtbatterijen te maken hebben met de vraag hoe om te gaan met smartgrids. Is dit niet iets waar netbeheerders een taak hebben. Met huisbatterijen waar je niet terug hoeft te leveren zit iets voor de huishoudens. Spreker vraagt de gedeputeerde of er niet op deze manier naar de batterijen gekeken zou moeten worden. Daarnaast hebben batterijen ook nadelen. 70% van de schaarse materialen die ervoor nodig zijn komen uit China.

Dhr. **Klein** (CU) geeft aan dat dhr. Van Gilze terecht wijst op de nadelen van klassieke batterijen. Juist bij buurtbatterijen zijn er ook andere manieren bijvoorbeeld met zout.

Statenlid **Van Wijnen** (GL) is blij met de kritische houding van de VVD omtrent grondstoffen die onder dubieuze omstandigheden verkregen worden. Mag dezelfde kritische houding ook worden verwacht rondom andere ontwikkelingen die zich in Noord-Holland voordoen waarbij ook die grondstoffen nodig zijn?

Dhr. **Van Gilze** (VVD) geeft aan dat zijn fractie vanzelfsprekend kritisch is op alle milieubelastingen.

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat dhr. Van Gilze gelijk heeft. Het is lastig dat de netbeheerders alleen mogen transporteren en wettelijk gezien geen rol spelen bij de opslag. De smart grid benadering is een veel bredere benadering dan alleen de opslag. Het gaat ook over duurzame opwek zodat het net minder belast hoeft te worden.